

سنجش برخی ابعاد
اعتماد اجتماعی در ایران

اسفند ۱۴۰۰

مرکز افکارسنجی دانشجویان ایران (ایسپا)
Iranian Students Polling Agency (ISPA)

عنوان طرح: سنجش برخی ابعاد اعتماد اجتماعی در ایران
مجری: مرکز افکارسنجی دانشجویان ایران (ایسپا)

تاریخ اجرا: اسفند ۱۴۰۰

شماره گزارش: ۱۴۰۰۱۲۰۱

آدرس: خیابان انقلاب اسلامی-چهارراه ولیعصر- نرسیده به پل کالج- خیابان خارك-
پلاک ۲۶- مرکز افکارسنجی دانشجویان ایران (ایسپا)

تلفن: ۶۷۳۰۷۰۰۰

آدرس سایت و نامه الکترونیک: www.ispa.ir- info@ispa.ir

دادہنما

فهرست

۹ مقدمه

۱۱ مشخصات پاسخگویان

۱۳ اعتماد به عموم مردم

۱۷ اعتماد به اصناف و گروه‌ها

---

۱۸ معلمان

۱۹ نیروی انتظامی

۲۰ اساتید دانشگاه

۲۱ ورزشکاران

۲۲ پزشکان

۲۳ هنرمندان

مقدمه

مرکز افکارسنجی دانشجویان ایران (ایسپا) به منظور پایش برخی ابعاد مفهوم اعتماد اجتماعی در کشور در اسفندماه ۱۴۰۰ یک نظرسنجی در مقیاس ملی و با شیوه مصاحبه تلفنی انجام داده است. منظور از اعتماد اجتماعی در این پژوهش حسن ظن و قابلیت اتکا یا اطمینان به صداقت و صحت رفتار یا گفتار دیگران است. در این طرح از میان ابعاد مختلف اعتماد بر سنجش برخی از وجوه اعتماد انتزاعی و تعمیم‌یافته تأکید شده است و بر این اساس اعتماد به عموم مردم و نیز برخی از گروه‌های شغلی و صنفی مورد مطالعه قرار گرفته است.

جامعه آماری این نظرسنجی کلیه شهروندان ۱۸ سال به بالای ساکن در مناطق شهری و روستایی کل کشور و تعداد نمونه آن ۲۰۵۰ نفر بوده است. به منظور انتخاب پاسخگویان به صورت تلفنی در ابتدا با استفاده از شیوه تولید اعداد تصادفی، چند برابر تعداد نمونه‌های مورد نظر در هر استان، شماره موبایل و شماره ثابت با در نظر گرفتن پیش‌شماره استان مورد نظر ساخته شد. در مرحله بعد، پرسشگران به صورت تصادفی اقدام به انتخاب شماره تماس افراد و مصاحبه با آنها پرداختند. لازم به ذکر است برای این که رده سنی و جنسی در کل نمونه رعایت شود، گروه سنی و جنسی افرادی که باید انتخاب شوند ابتدا تعیین شده و بر همین اساس، پرسشنامه از این نمونه‌ها تکمیل شده است.

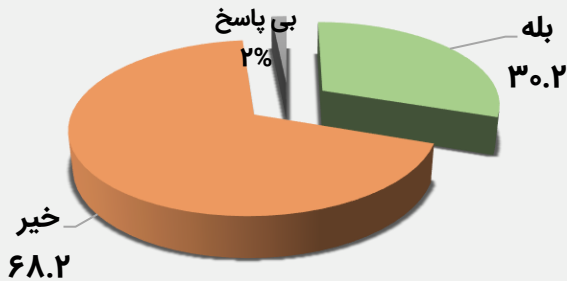
مشخصات پاسخگویان

- ❖ ۵۰/۶ درصد پاسخگویان این نظرسنجی مرد و ۴۹/۴ درصد زن هستند.
- ❖ ۲۵/۴ درصد پاسخگویان در رده سنی ۱۸ تا ۲۹ سال، ۴۷/۲ درصد در رده سنی ۳۰ تا ۴۹ سال و ۲۷/۳ درصد در رده سنی ۵۰ سال و بالاتر قرار دارند.
- ❖ ۶۲/۹ درصد گروه نمونه فاقد تحصیلات دانشگاهی و ۳۶/۸ درصد دارای تحصیلات دانشگاهی هستند. ۳٪ درصد گروه نمونه به این سوال پاسخی ندادند.
- ❖ ۲۳/۹ درصد مجرد، ۶۹/۶ درصد متأهل و ۶/۴ درصد بدون همسر بر اثر طلاق یا فوت همسر هستند.
- ❖ ۷۴/۱ درصد پاسخگویان در نقاط شهری و ۲۵/۹ درصد در روستاها سکونت دارند.
- ❖ سرانه هزینه فرد در خانواده در هر ماه برای ۲۲ درصد پاسخگویان کمتر از یک میلیون تومان، ۳۰/۷ درصد بین یک تا دو میلیون تومان، ۱۴ درصد بین دو تا سه میلیون تومان و برای ۱۴/۵ درصد بیش از سه میلیون تومان است. میانگین سرانه هزینه فرد در خانواده در هر ماه برابر با دو میلیون و صد و نود و یک هزار تومان بوده است. همچنین ۱۸/۸ درصد نمونه به این سؤال پاسخ ندادند.

اعتقاد به عموم مردم

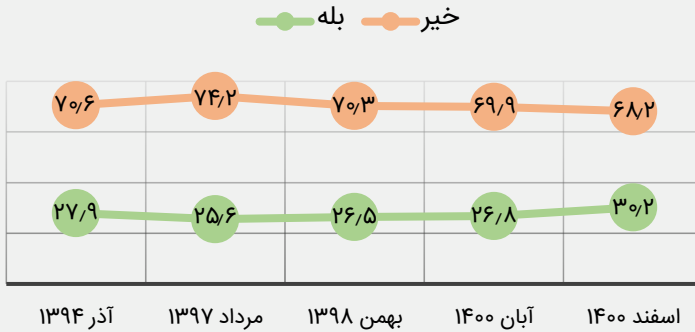
از پاسخگویان پرسیده شده است «آیا با این جمله موافق هستید که بیشتر مردم قابل اعتمادند؟». بر اساس نتایج بدست آمده ۳۰/۲ درصد شهروندان با این گزاره موافق و ۶۸/۲ درصد مردم با آن مخالفاند.

نمودار شماره ۱: دیدگاه مردم در خصوص جمله «بیشتر مردم قابل اعتمادند»

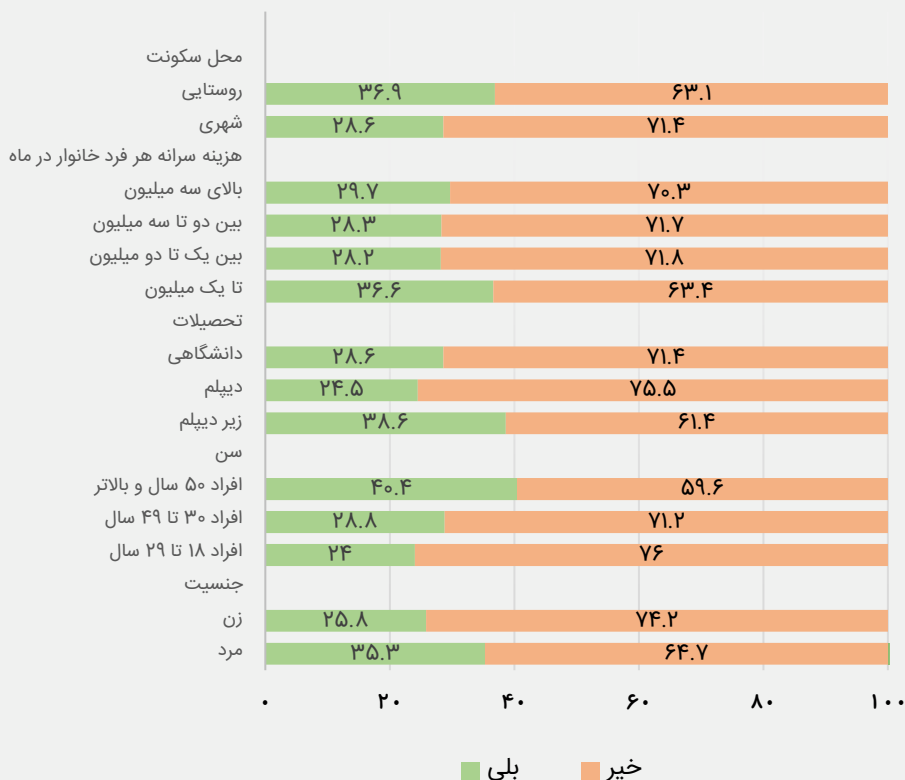
بررسی روندی یافته‌های ایسپا درباره این پرسش از آذرماه ۱۳۹۴ حاکی از تغییراتی اندک و قابل چشم‌پوشی در نسبت موافقان و مخالفان با گزاره «بیشتر مردم قابل اعتمادند» است. در آذر ماه ۱۳۹۴، ۲۷/۹ درصد شهروندان با این گزاره اظهار موافقت کرده‌اند، این نسبت در مرداد ۱۳۹۷ با کاهش جزئی به ۲۵/۶ درصد، در بهمن ۱۳۹۸ به ۲۶/۵ درصد و در آبان ۱۴۰۰ به ۲۶/۸ درصد و در اسفندماه ۱۴۰۰ به ۳۰/۲ درصد رسیده است.

نمودار شماره ۲: روند دیدگاه مردم درباره جمله «بیشتر مردم قابل اعتمادند»

یافته‌ها نشان می‌دهد دیدگاه پاسخگویان در خصوص «قابل اعتماد بودن بیشتر مردم» برحسب جنسیت، سن، وضعیت تاهل، میزان تحصیلات، سرانه هزینه فرد و محل سکونت متفاوت و معنادار است. مردان (۳۵/۳ درصد) بیشتر از زنان (۲۵/۸ درصد) اکثر مردم را قابل اعتماد می‌دانند. اعتقاد به قابل اعتماد بودن اکثر مردم در بین جوان‌ها کمتر از رده‌های سنی بالاتر رواج دارد؛ ۴۰/۴ درصد افراد ۵۰ سال به بالا اعتقاد دارند بیشتر مردم قابل اعتمادند، اما این میزان در گروه سنی ۱۸ تا ۲۹ سال تنها ۲۴ درصد است. افراد با تحصیلات کمتر از دیپلم (۳۸/۶ درصد)، افرادی که سرانه هزینه خانوار آن‌ها زیر یک میلیون تومان است (۳۶/۶ درصد) و ساکنان مناطق روستایی (۳۶/۹ درصد) بیشتر از دیگران اکثر مردم را قابل اعتماد می‌دانند.

نمودار شماره ۳: دیدگاه پاسخگویان در خصوص قابل اعتماد بودن بیشتر مردم به تفکیک متغیرهای زمینه‌ای

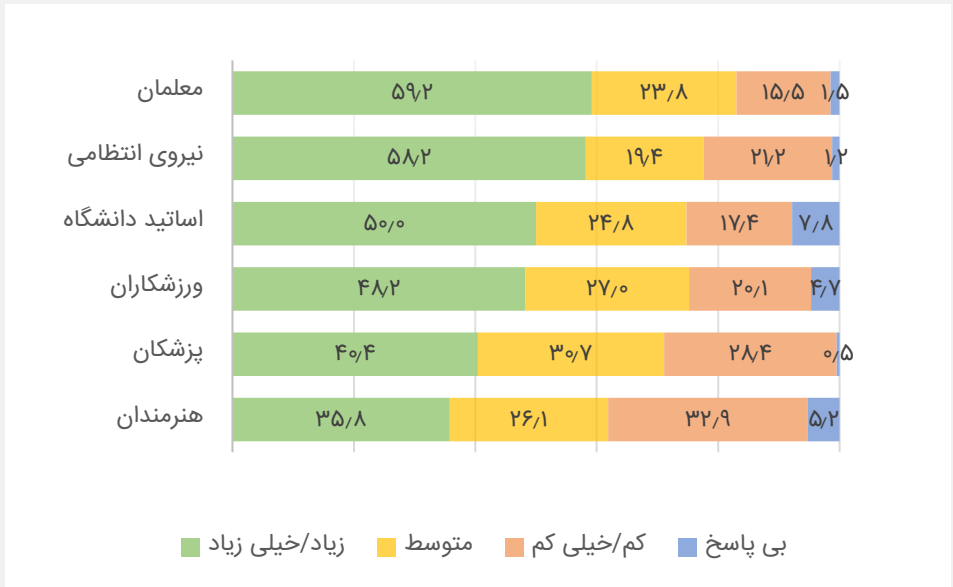

اعتماد به اصناف و گروهها

به منظور سنجش اعتماد مردم به برخی از اصناف و گروه‌ها، از افراد نمونه پرسیده شده است «به هر کدام از گروه‌ها و اصنافی که نام می‌برم، تا چه اندازه اعتماد دارید؟». طبق نتایج به دست آمده، مردم به معلمان و نیروی انتظامی بیشتر از سایر گروه‌های مورد مطالعه اعتماد دارند. ۵۹/۲ درصد مردم گفته‌اند به معلمان اعتماد زیاد یا خیلی زیادی دارند؛ این میزان برای نیروی انتظامی ۵۸/۲ درصد، برای اساتید دانشگاه ۵۰ درصد، ورزشکاران ۴۸/۲ درصد، پزشکان ۴۰/۴ درصد و هنرمندان ۳۵/۸ درصد است.

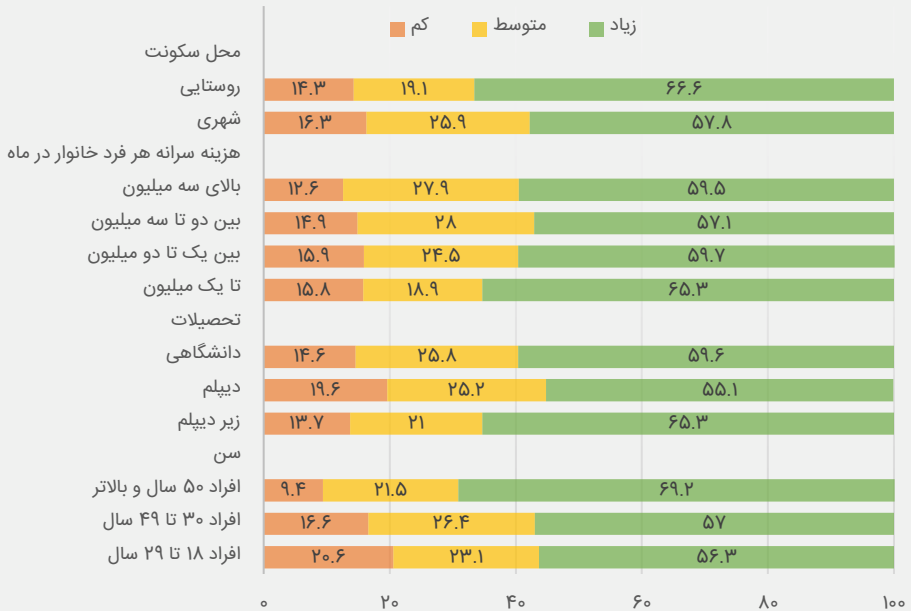
نمودار شماره ۴: میزان اعتماد مردم به اصناف و گروه‌ها

اعتماد به معلمان

میزان اعتماد به معلمان در بین افراد ۵۰ سال و بالاتر (۶۹/۲ درصد) بیشتر از سایر گروه‌های سنی، در بین افراد زیر دیپلم (۶۵/۳ درصد) بیشتر از دیگران، در بین افرادی که سرانه هزینه خانوار کمتر از یک میلیون تومان دارند (۶۵/۳ درصد) بیشتر از سایر گروه‌های هزینه‌ای و در بین ساکنان مناطق روستایی (۶۶/۶ درصد) بیشتر از ساکنان مناطق شهری (۵۷/۸ درصد) است.

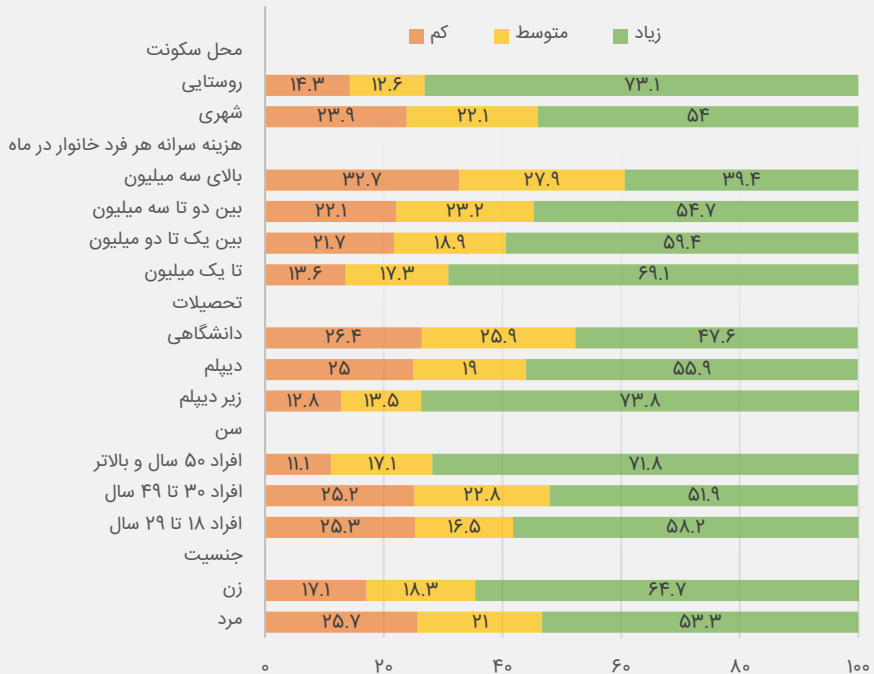
نمودار شماره ۶: میزان اعتماد مردم به معلمان به تفکیک متغیرهای زمینه‌ای

اعتماد به نیروی انتظامی

میزان اعتماد مردم به نیروی انتظامی در بین زنان (۶۴/۷ درصد) بیشتر از مردان (۵۳/۳ درصد)، در بین افراد ۵۰ سال و بالاتر (۷۱/۸ درصد) بیشتر از سایر گروه‌های سنی و در بین افراد زیر دبلیم (۷۳/۸ درصد) بیشتر از سایر گروه‌های تحصیلی است و با افزایش تحصیلات، میزان اعتماد به نیروی انتظامی کاهش پیدا می‌کند. این نسبت در بین افرادی که سرانه هزینه خانوار کمتر از یک میلیون تومان دارند (۶۹/۱ درصد) بیشتر از سایر گروه‌های هزینه‌ای است و با افزایش سرانه هزینه فرد در خانوار اعتماد مردم به نیروی انتظامی کمتر می‌شود. ساکنان مناطق روستایی (۷۳/۱ درصد) نیز بیشتر از ساکنان مناطق شهری (۵۴ درصد) به نیروی انتظامی اعتماد دارند.

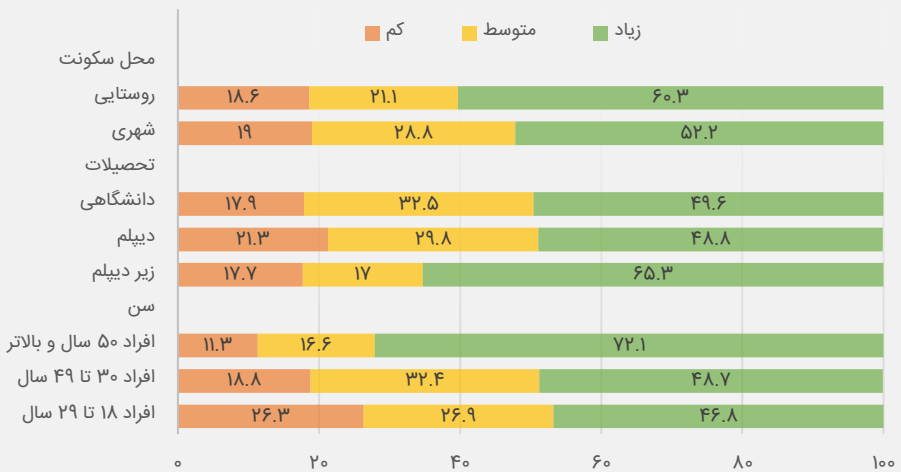
نمودار شماره ۹: میزان اعتماد مردم به نیروی انتظامی به تفکیک متغیرهای زمینه‌ای

اعتماد به اساتید دانشگاه

میزان اعتماد به اساتید دانشگاه در بین افراد ۵۰ سال و بالاتر (۷۲/۱ درصد) بیشتر از سایر گروه‌های سنی و در بین افراد زیر دیپلم (۶۵/۳ درصد) بیشتر از سایر گروه‌های تحصیلی است. همچنین این میزان اعتماد در بین ساکنان مناطق روستایی (۶۰/۳ درصد) بیشتر از ساکنان مناطق شهری (۵۲/۲ درصد) است.

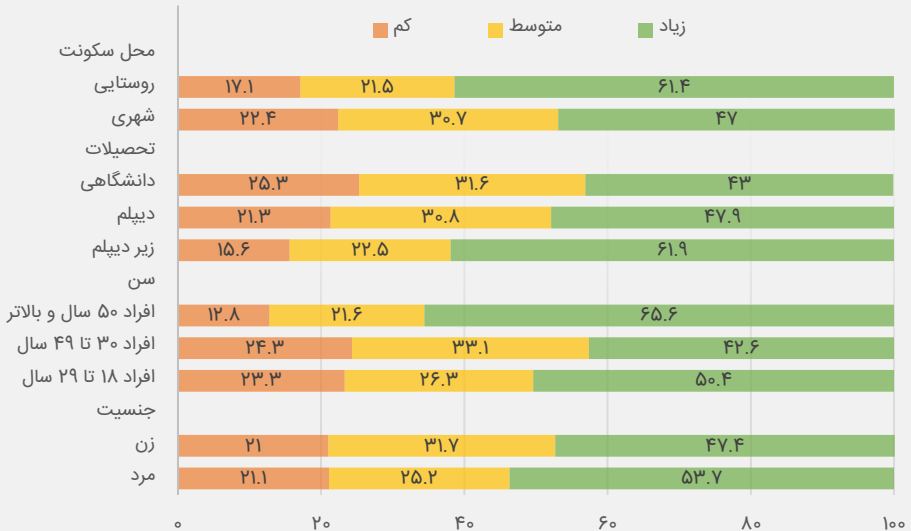
نمودار شماره ۱۰: میزان اعتماد مردم به اساتید دانشگاه به تفکیک متغیرهای زمینه‌ای

اعتماد به ورزشکاران

میزان اعتماد به ورزشکاران در بین مردان (۵۳/۷ درصد) بیشتر از زنان (۴۷/۴ درصد)، در بین افراد ۵۰ سال و بالاتر (۶۵/۶ درصد) بیشتر از سایر گروه‌های سنی و در بین افراد زیر دیپلم (۶۱/۹ درصد) بیشتر از سایر گروه‌های تحصیلی است. همچنین این میزان اعتماد در بین ساکنان مناطق روستایی (۶۱/۴ درصد) بیشتر از ساکنان مناطق شهری (۴۷ درصد) است.

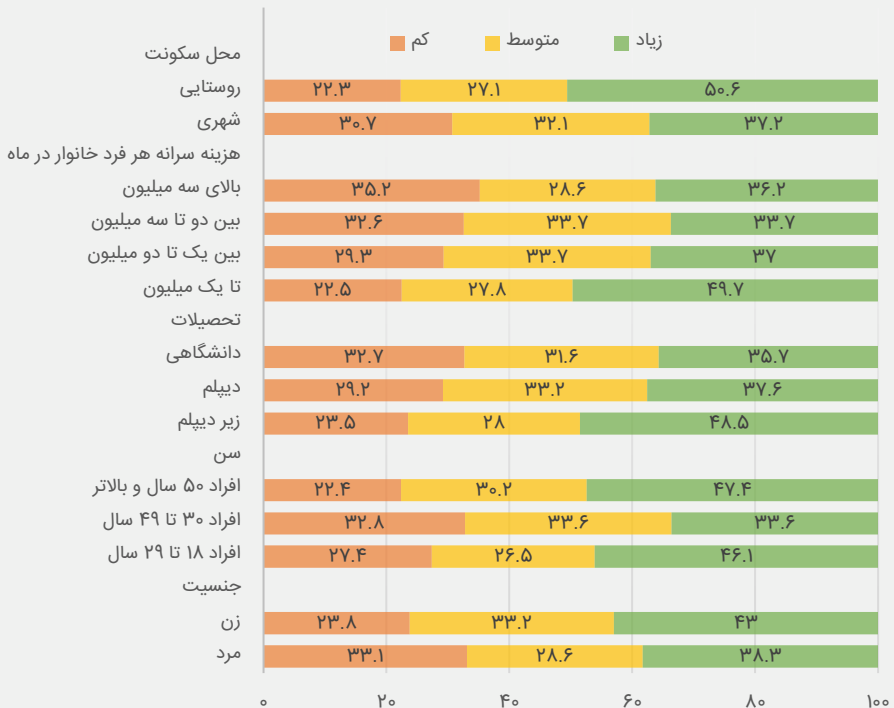
نمودار شماره ۸: میزان اعتماد مردم به ورزشکاران به تفکیک متغیرهای زمینه‌ای

اعتماد به پزشکان

یافته‌های به دست آمده نشان می‌دهد میزان اعتماد به پزشکان در بین زنان (۴۳ درصد) بیشتر از مردان (۳۸/۳ درصد)، در بین افراد ۳۰ تا ۴۹ سال (۳۳/۶ درصد) کمتر از سایر گروه‌های سنی، در بین افراد زیر دیپلم (۴۸/۵ درصد) بیشتر از دیگران، در بین افرادی که سرانه هزینه خانوار آن‌ها کمتر از یک میلیون تومان است (۴۹/۷ درصد) بیشتر از سایر گروه‌های هزینه‌ای و در بین ساکنان مناطق روستایی (۵۰/۶ درصد) بیشتر از ساکنان مناطق شهری (۳۷/۲ درصد) است.

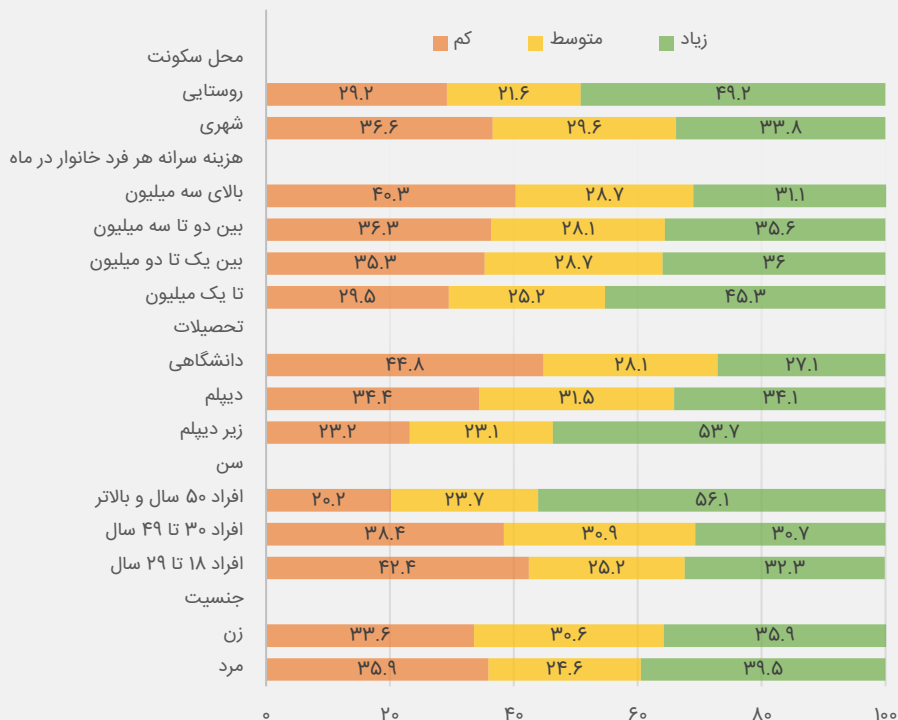
نمودار شماره ۵: میزان اعتماد مردم به پزشکان به تفکیک متغیرهای زمینه‌ای

اعتماد به هنرمندان

میزان اعتماد به هنرمندان در بین مردان (۳۹/۵ درصد) بیشتر از زنان (۳۵/۹ درصد)، در بین افراد ۵۰ سال و بالاتر (۵۶/۱ درصد) بیشتر از سایر گروه‌های سنی و در بین افراد زیر دیپلم (۵۳/۷ درصد) بیشتر از سایر گروه‌های تحصیلی است و با افزایش تحصیلات، میزان اعتماد به هنرمندان کاهش پیدا می‌کند. این نسبت در بین افرادی که سرانه هزینه خانوار آن‌ها زیر یک میلیون تومان است (۴۵/۳ درصد) بیشتر از سایر گروه‌های هزینه‌ای و در بین ساکنان مناطق روستایی (۴۹/۲ درصد) بیشتر از ساکنان مناطق شهری (۳۳/۸ درصد) است.

نمودار شماره ۷: میزان اعتماد مردم به هنرمندان به تفکیک متغیرهای زمینه‌ای

مرکز افکارسنجی دانشجویان ایران (ایسپا)
Iranian Students Polling Agency (ISPA)

@ispa_polling

info@ispa.ir

www.ispa.ir

تهران، خیابان انقلاب اسلامی، چهارراه
ولیعصر، نرسیده به پل کالج، خیابان
خارک، پلاک ۲۶

۰ ۲ ۱ ۶ ۷ ۳ ۰ ۷ ۰ ۰ ۰ ۰

